

Excursieverlagen

'Rondje Gorechtpolders, oost van de Hondsrug', 6 september 2008

Een klein maar gemêleerd gezelschap, tien man, jonger-ouder, aspirant-gepakt, verliet om tien over negen de verzamelplek voor het station in Haren in zuidoostelijke richting. Nog voor Onnen werd via het smalle bruggetje – o ja, dit was een fietsexcursie – de rand van de Hondsrug opgezocht. Dat bood een weids uitzicht op de weiden van de Onnerpolder. Een Sperwer zeilde voorbij en een handjevol Grote Zilverreigers stond stokstijf in de nog grazige verte. Tussen de houtwallen flitste een Boomvalk een Huiszwaluw uit het leven. De trek van de eerste maakte een einde aan de trekaspiraties van de tweede.

Bij de Osdijk ging het noordoostwaarts naar de petgaten. Telescopen werden gericht op eenden in onaanzienlijke eclipskleuren. Een enkele Krakeend was al in ornaat. De Win-

tertalingen bij lange na niet. De beide IJs-vogels maakten aan al die kleurloosheid een exotisch eind. Hun felle fluittoontjes doen toch steeds weer denken aan die van de Boomkruiper. Nog drie Grote Zilvers, waar een enkeling alweer verveeld over begint te doen. Tja, geen gele tenen ...

Verder de Oostpolder bij langs: Graspiepers en Gele Kwikken in groepsvluchtjes, enkele rijtjes ganzen (Grauw en Canadees).

Het nieuwe binnendijkje is net van een asfaltpassage voorzien en biedt op de top zicht op een buitendijks wetlandje. Daar wordt gerust door wit-grijs volk. Enkele hebben een dikke zwarte pet en een forse rode bek: Reuzensterns! Vorige week al gemeld op de site, gelukkig nog aanwezig. We tellen uiteindelijk vijf adulte vogels en een bruingevlekte juveniel. Een vroege Stormmeeuw, Kokmeeuwen en een Visdief vormen hun gezelschap. Ook steltlopers zijn aanwezig: een Kleine Strandloper, een

Reuzensterns – Oostpolder – 6 september 2008

Kleine Plevier en een tiental Watersnippen. Klein grut ook: Putters, Groenlingen, zwaluwen. Zachte temperatuur, vrij harde wind bij tijd en wijle.

Bootje over het Drents Diep bij palinghandel Vos.

Meerwijck: strand, duintjes, veldjes, bos. In het voorjaar beslist boeiender. Nu schuilen voor een bui. Een tweede Boomvalk stuift over de boomtoppen!

De bunkerhut. We zijn aan de rand van de Kropswolderbuitenpolder en zien een juveniele Kleine Plevier in al z'n fletsheid, vermoedelijk ditzelfde jaar ergens uitgebroed op een zandplaat die inmiddels geheel verruigd is. Ook twee Oeverlopers en een voorbijgeschommelende cacaokleurige juveniele Bruine Kiek; alleen de kop is wit. Het betonnen fietspad op. Zingende Kleine Karekiet! Buizerd met Giervalkverenkleed. Op schrikdraad en paaltjes: Rietgors, Paapje, Putter, Tapuit. Drie door onze brede opstelling zeer ontstemde omaatjes tieren langs. Lucie ontspringt het gevaar met een kreet. Twee Bosruiters brengen ons terug in de

trance.

Onder grauwe en winderige omstandigheden over een hobbelig dijkje naar de hut van de Westerbroekstermadepolder. Slob, Krak en Winter. Oeverlopers. Erg rustig, vinden we. Piet Glas en Lucie Jellinek zijn inmiddels teruggefietst richting het pontje bij Vos en Osdijk en telden maar liefst veertien Reuzensterns op de zandplaat in het wetlandje. De overige fietsers maken het rondje rond naar het noordwesten. In de ondiepe watervlakte bij molen De Biks worden nog 31 Lepelaars, een Groenpootruiter, een Reuzenstern en ondefinieerbaar steltvolk genoteerd, bestaande uit strandlopertjes en kleine plevieren (geen hoofdletters). Ook een wolkje Kneuen, een roepende Boompieper en een gezin Roodborsttapuit. Dit gebied is een fantastisch cadeau voor ont-haastend, fietsend en vogelend Groningen en omgeving. Met de auto slecht te benaderen. Zeer aangenaam.

Wim Woudman

Najaarstrek over Falsterbo, 13-17 september 2008

Hieronder leest u de samenvatting van het reisverslag onder redactie van Jantine van den Berg. Iedere dag heeft een deelnemer een verslag geschreven, waarvan de highlights in deze samenvatting staan. De inleiding is geschreven door Lieuwe van Welie, de organisator van deze reis.

Inleiding

Falsterbo ligt in het zuidoosten van Zweden en is een van de beste plekken in Europa om van de massale najaarstrek te genieten. Over Falsterbo vindt zowel de trek van zangvogels als die van roofvogels plaats. Tevens is er trek over zee, zij het in mindere mate. In 1995 was ik er voor het eerst en werd ik gegrepen door het fenomeen van de trek. Ik kwam er als natuurliefhebber en ging als vogelaar terug. Na die eerste keer in

Falsterbo kocht ik mijn eerste goede kijker en mijn eerste goede gids; ik ging vógels kijken. Ik werd lid van de Vogelwerkgroep IVN Groningen-Haren, ging vogelreizen maken. In de loop van de jaren werd het vogelen een steeds belangrijker deel van mijn leven. Ik heb deze reis naar Falsterbo georganiseerd als lid van de Vogelwerkgroep IVN Groningen-Haren, én als lid van de excursiecommissie van Avifauna Groningen. De organisatie van deze reis is tevens mijn afscheidscadeau aan de Vogelwerkgroep IVN Groningen-Haren, na dertien jaar wordt het tijd mijn accenten te verleggen.

Het idee was om een busje vol, dus negen personen, bij elkaar te krijgen. Toen in april de uitnodiging op de websites en in de *Groeningen* en *De Grauwe Gors* verscheen, stroomden de aanmeldingen in hoog tempo binnen. Ik besloot een extra auto mee te laten rijden, om zo meer mensen in de gele-

genheid te stellen mee te gaan. Ik kon gelukkig extra slaapgelegenheid regelen bij onze verblijfsplek: Lotsvillan, aan het kanaal van Falsterbo. Dertien deelnemers werden het: Jantine van den Berg, Marjo Elzinga, Maaïke Everink, Irene Kornet, André Sikkema, Willy Sjaarda, Ipe Weeber, Lieuwe van Welie, Martin Weyer, Carrie Wesselius, Jeanne Willemsen, Piet Zuidhof en Anne van der Zijpp, voor vijf dagen Falsterbo. Het programma globaal: 's ochtends vroeg op 'de punt' voor de zangvogeltrek, in de loop van de ochtend naar de heide voor de roofvogels en 's middags excursies naar diverse plekken in de omgeving.

Zaterdag 13 september

We verzamelden om 5.00 uur voor vertrek in de Rijnstraat bij huize Zuidhof. We reden pal naar het oosten en in Duitsland knalde de felle ochtendzon ons recht in het gezicht. Onderweg keken we uit naar Buizerds, reeën en zagen we een Grote Zilverreiger overvliegen. Bij Puttgarden namen we de veerboot naar Rodbyhavn, waarmee we in Denemarken aankwamen. De oversteek duurde drie kwartier en het waaide flink. Qua vogels leverde de boottocht niets bijzonders op: we zagen slechts wat Aalscholvers en Grauwe Ganzen. Net op weg in Denemarken kwam er wel een groep van twintig Kraanvogels laag overvliegen; dit ging goed komen! Ook namen we de eerste van vele Bonte Kraaien waar. Vanaf de indrukwekkende Öresundbrug tussen Kopenhagen en Malmö zagen we het schiereiland van Falsterbo al liggen.

Om half twee kwamen we aan bij Lotsvillan. We werden opgewacht door een groep vogelaars die de lucht afspeurden naar roofvogels. De locatie blijkt daar een prima plek voor te zijn. Deze vogelaars waren echter niet enthousiast: de wind kwam uit het noordoosten en dat levert voor Falsterbo weinig stuwing op.

De eerste excursie ging richting de vuurtoren. Toen ik uit de bus stapte zag ik een 'grote meeuw' ... en ja hoor, een Visarend

kwam prachtig over zeilen. In de verte vloog een Boomvalk en er waren veel Torenvalken. In de bosjes bij de vuurtoren werden de eerste zangvogels gespot: veel Roodborsten en een vrouwtje Gekraagde Roodstaart. Voorts wat Tjiffen en een vrouwtje Bonte Vliegenvanger.

Boven zee vlogen een Brilduiker en de enige Zeekoet van de hele trip. Martin ontdekte een Roodhalsfuut, met het tegenlicht kostte het even om 'm af te maken. In de verte gingen twee Grote Sterns 'naar noord'. Toch waren er ook al roofvogels te zien: vijf Wespdierven, een stuk of wat Buizerds, een vrouwtje Blauwe Kiekendief en één Smelleken. Leuk waren ook twee late Gierzwaluwen, eveneens de enige van de trip. Op de terugweg zag ik vanuit de bus nog een overvliegende Slechtvalk.

Lieuwe

Zondag 14 september

Volgens strak schema opstaan om 5.15 uur of eerder, om tegen 6.15 uur te kunnen vertrekken. Dus in de rij voor de douche, aankleden, brood smeren en lunch bereiden en weg. We lopen, of liever, kuieren naar de punt (Nabben). Er wordt een Velduil gezien, jagend. Op 'de punt' is het druk met Zweedse vogelaars. Het is wat winderig en een beetje koud. We genieten van de vele Sperwers, watervogels en zangers. Koffie en broodjes worden genuttigd. Om even na negenen wandelen we terug. We zien Goudhaantjes en een Zwarte Specht die even later in het net vliegt en een ring krijgt.

Rode Wouw – Falsterbo
16 september 2008

De ringers tonen hem/haar even later aan het vogelaarsvolk. We gaan naar de heide: Torenvalken, Sperwers, Buizerds, Wespddieven en een enkele Boomvalk en op puur geluk vlak voor we weggaan wordt er een Bastaardarend gezien.

Na de lunch vertrekken we naar Fyledalen. De weg langs de kust is weliswaar mooi, maar zit ook vol verkeersdrempels. We bereiken Fyledalen. Op een rustige plek, een heuvel, wachtend op de dingen die komen. Even is er een glimp van de gewenste Steenarend. Dan gaat de belangstelling uit naar een Ruigpootbuisend tot de kreet: 'daar is ie' ... geslaakt wordt. En, o wonder van geluk, het zijn er twee: een adult en een juveniel. Ze laten zich prachtig zien en van zeer nabij. Ons geluk kent even geen grenzen.

Anne

Maandag 15 september

Aangekomen op 'de echte punt' komt de zon vanachter de wolken tevoorschijn. Een mooi moment. Alles krijgt gloed. De Watersnip laat zich zien, de Pimpels, Zwarte Mees en Goudhaantjes laten zich horen in de rozenbottelstuiken achter en naast ons. Vervolgens naar de hei (Ljungens) voor de roofvogeltrek. We installeren ons naast de rij vogelaars die

er al staan (en zitten). Er komt van alles over vliegen, zoals Rode Wouwen, wenkend en zwenkend, Buizerds, Wespddieven, vier Zeearenden (ook niet mis), maar niet de aangekondigde Slangenarend. Op het moment dat we bij het busje respectievelijk de auto staan om terug naar 'huis' te gaan, wordt er geroepen dat hij eraan komt. Dus wij weer de hei oprennen met onze apparatuur. Echter, de Slangenarend is toch al eerder afgeslagen ...

Daarna naar Nesbyholm, op zoek naar mooie meren. Veel uitrustende Kieviten met een Blauwe Reiger op een zandplaat. En rondom lopend zien we aan de achterkant van het schiereiland eerst een jonge Zeearend onder uit de wolken verschijnen en vervolgens een tweede, lichtere adulte vogel met prachtige witte staart en grote dikke snavel.

Jeanne en Irene

Dinsdag 16 september

Vanmorgen 6.30 uur opgestaan en een kleine boswandeling achter het huisje gemaakt. Zag daar een eekhoorn! Na een ontbijtje op het balkonterras zagen Lieuwe en ik een IJsvogel over het kanaal vliegen. Omdat het ochtendprogramma min of meer vrij was, besloten Lieuwe en ik naar de pier te gaan lopen, ongeveer anderhalve kilometer langs het kanaal. Onderweg zagen we veel mezen. Bij het vvv-kantoor aangekomen zagen we een Parelduiker, voor een groot deel nog in zomerkleed, maar helaas ook onder de olie. De rest van de groep werd gewaarschuwd, maar de vogel bleek later, ondanks de olie, toch gevlogen. Verder op de pier een Oeverpieper en een Grote Gele Kwikstaart. Toen we terugliepen zagen we nog een Grauwe Vliegenvanger en Kruisbekken. Bij het huisje aangekomen stonden daar al twee Zweedse vogelaars en ontdekten we dat het eigenlijk een goede plek was om roofvogeltrek waar te nemen. We zagen veel Rode Wouwen en Buizerds hoog en snel overkomen.

's Middags gingen we naar Krankesjön. Vanaf de mooie hoge uitkijktoren zagen

we onder andere twee voor de soortenlijst missende eendensoorten: Krakeend en Tafeleend. Ook nog een enkele Dodaars. Een Visarend al duikend een tiental keer gezien en twintig Kraanvogels kwamen erg mooi over. Daarna het bezoek aan de steengroeve in de avondschemering, maar dat leverde wat de Oehoe betreft helaas geen succes op.

André

Woensdag 17 september

De dag van vertrek, inpakken en schoonmaken vanaf 10.00 uur. Er was die dag geen gezamenlijk programma meer. Een deel van ons is nog even met de bus weggeweest naar de noordelijke uitmonding van het kanaal. De juveniele Grauwe Klauwier zat er nog. Een nieuwe soort voor de lijst was een Roodborsttapuit. Ikzelf koos, als notoire

einzelgänger, ervoor om vooraf nog wat rond te struun'n met verrekijker en camera rondom de jeugdherberg. Altijd leuk: veel kleine vogeltjes, zoals Sijs, Goudhaan, Vink, Zwarte Mees, Winterkoning, Fitis enzovoort. Ik zag en hoorde een Kruisbek overvliegen met een lage vluchtroep. Na de zichtwaarneming van Martin van de vorige dag opnieuw een aanwijzing voor het voorkomen van Grote Kruisbek in de omgeving. Kleine groepjes gewone Kruisbekken vlogen er ook rond. Vlak voor ons vertrek, bij het inladen van de bagage, vloog nog heel mooi een Zwarte Specht over. Klokslag 11.00 uur reden we weg. De terugreis verliep voorspoedig en rond 20.00 uur waren we weer terug in Groningen.

Ipe

Kraanvogels in de Diepholzer Moren (Duitsland), 1 november 2008

De verwachtingen qua weer waren ronduit slecht, maar de verwachtingen qua Kraanvogels waren bij de in totaal veertien mannen en vrouwen hoog gespannen. Niet in het minst door het verslag van dezelfde excursie vorig jaar, dat te lezen is op de website van Avifauna (bij de reisverslagen van Nico Vogelzang). Nico had prachtige kaartjes van de route en het gebied meegenomen, dus als je verdwaalde, kwam je uiteindelijk toch weer bij elkaar. En zo geschiedde.

Het weer viel mee. We hebben dan wel geen zon gezien, maar we hielden het tot de terugweg droog. Het was wel enorm koud! De kraanvogelbelevissen werden gaande de dag spectaculairder: eerst een groepje overvliegend, ver weg en nog nauwelijks hoorbaar. Vervolgens stonden er een paar op een akker dicht langs het weggetje waar we reden, zodat ze helaas opvlogen. Mooi het lichtgrijze verenkleed tegen de donkergrijze lucht. Later zagen we groepen van 50 en 100 vogels. Honderden Kraanvogels

stonden in de akkers en in de weilanden. In de eerste grote groep werd nog 'gedanst', wat een lust voor het oog is. Als op een trampoline, zo zacht verend en hoog.

In de Diepholzer Moren (akkers) werden steeds tamelijk grote groepen vogels gezien: Veldleeuweriken, Ringmussen, Kneutjes (mogelijk een gemengde groep met een paar Fraters ertussen, die echter niet overtuigend gedetermineerd konden worden), Putters, Holenduiven en natuurlijk Houtduiven en Kieviten.

Aan het eind van de middag stonden we in en bij een uitkijktoren en kwamen de Kraanvogels met duizenden tegelijk overvliegen richting de slaappleaats. Het geluid was fantastisch. En je kon duidelijk de piepende geluiden van de juvenielen onderscheiden. Af en toe een man Blauwe Kiekendief en tot slot nog een paar duizend rietganzen. Tussendoor en nabij de slaappleaats onder andere Kolganzen, een Grote Zilverreiger en Wulpen.

De schattingen van het aantal Kraanvogels dat we gedurende de dag zagen, liepen uit-

FOTO'S: IPE WEEBER

Kraanvogels – Duitsland – 1 november 2008 (beide foto's)

een van 6000 tot 11.000! Volgens de Duitse clubs, die het gebied goed kennen, zouden er in dat weekend ongeveer 22.000 vogels aanwezig zijn geweest. We hoorden verder dat er tijdens een zachte winter zo'n 3000

vogels in het gebied blijven en dat er dit jaar zestien paren gebroed hebben!

Een heerlijke dag!
Virry Schaafsma

